
KWARTAALRAPPORTAGE SIERTEELT: TEGENVALLENDE OMZET IN EERSTE HELFT 2004*Anita van der Knijff*

Voor de Nederlandse siertelers is 2004 moeizaam van start gegaan met tegenvallende omzetten in het eerste kwartaal in combinatie met een beperkte kostenstijging. In het tweede kwartaal heeft deze trend zich voortgezet.

Lagere opbrengstprijzen

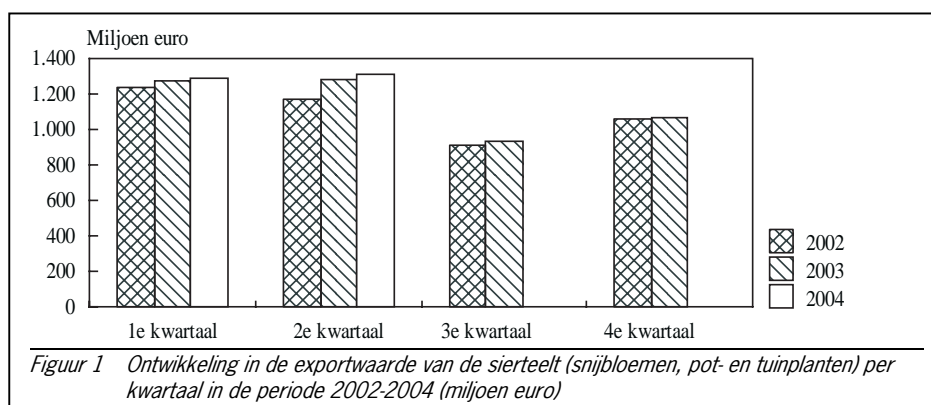
Het tweede kwartaal begon met een lichte stijging van de omzet aan de Nederlandse bloemenveilingen in april gevolgd door een ongekende omzetsdaling in mei (-1,7%) ten opzichte van vorig jaar. Juni, daarentegen, was goed voor een inhaalslag door een combinatie van een hogere aanvoer en hogere prijzen. Bij deze grillige omzetonwikkeling in vergelijking met vorig jaar speelden een aantal factoren een rol. In de eerste plaats is dat het aantal veildagen per maand; zo kende mei dit jaar twee veildagen minder en juni juist twee veildagen meer. Ook waren de weersomstandigheden relatief gunstig (normaal) voor de verkoop van snijbloemen en potplanten, met name in juni, in vergelijking met het warme weer in 2003. Maar ook de data van internationale feestdagen zijn in deze van invloed. Dit jaar was de Franse moederdag, 6 juni, twee weken later dan vorig jaar. Sowieso vallen in het tweede kwartaal veel (inter)nationale feestdagen en speciale bloemendagen die leiden tot extra vraag naar snijbloemen en planten. Dit neemt niet weg dat de veilingomzet in het tweede kwartaal achterbleef bij dezelfde periode vorig jaar.

Over het eerste halfjaar gezien zijn er in 2004 meer snijbloemen verkocht dan in 2003 (+1,5%). Doordat de gemiddelde opbrengstprijzen 2,5% lager zijn, is de gemiddelde omzet lager dan vorig jaar. Gerbera is met een hogere gemiddelde opbrengstprijs een opvallende uitzondering. Sterkere prijsdalingen dan gemiddeld deden zich onder andere voor bij chrysant, anthurium, zantedeschia en anjer. In de eerste zes maanden van dit jaar werden ook meer kamerplanten verkocht (+8%). Opvallend is de sterke stijging van de verkoop van duurdere kamerplanten, zoals phalaenopsis. Ondanks deze verschuiving naar het duurdere assortiment daalde de gemiddelde opbrengstprijs het eerste halfjaar met ruim 5%. Tot de sterke prijsdalers behoorden onder andere hydrangea en spathiphyllum. Ook de prijzen van perkgoed en tuinplanten stonden dit kwartaal flink onder druk. Als gevolg van hogere aanvoer en minder vraag, onder andere door relatief minder gunstige weersomstandigheden waardoor het tuinplantenseizoen later van start ging, daalden de prijzen fors. De aanvoerstijging bij snijbloemen en potplanten aan de veilingen is vooral toe te schrijven aan assortimentsverschuivingen, het aanvoeren in kleinere potmaten in combinatie met beperkte areaaluitbreiding. De stijging van de fysieke productie per m² is in vergelijking met vorig jaar naar verwachting beperkt, doordat het globale instalingsniveau alle maanden, met uitzondering van mei, beduidend lager was. Per saldo leidt dit gemiddeld in combinatie met lagere opbrengstprijzen tot lagere omzetten in de snijbloementeel en lagere/consoliderende omzetten in de pot- en perkplantenteelt.

Exportgroei getemperd

De totale exportwaarde van snijbloemen en pot- en tuinplanten bedroeg in het tweede kwartaal van 2004 1.310 miljoen euro, tegenover 1.279 miljoen euro in het tweede kwartaal van 2003 (figuur 1). Een stijging van bijna 2,5%. In tegenstelling tot het eerste kwartaal van 2004, toen de exportwaarde van snijbloemen daalde, is in het tweede kwartaal zowel de exportwaarde van snijbloemen (+1,8%) als van pot- en tuinplanten (+3,4%) gestegen. Echter, de stijging is minder sterk dan voorgaande jaren. Toen werden groeipercentages van meer dan 10% bij pot- en tuinplanten gerealiseerd. Deze tempering in de groei van de export hangt nauw samen met de wereldwijd kwakkelende economie. Ook de dure euro speelt de Nederlandse telers en handelaren parten, waardoor de export naar landen buiten de eurozone onder druk staat. Zo is de exportwaarde van snijbloemen naar de Verenigde Staten het eerste half jaar met 12% gedaald ten opzichte van vorig jaar. Een extra tegenvaller is de Russische importstop op bloemen en planten uit Nederland per eind

juni na de vondst van Californische trips in een partij planten. Met name voor telers die zich met hun product, zoals bijvoorbeeld grootbloemige rozen, grotendeels richten op Rusland is dit een grote strop.

Hogere arbeidskosten, gasprijs wisselend

De ontwikkeling in de arbeidskosten, met een aandeel van circa 30% de belangrijkste kostenpost van sierteeltbedrijven, wijkt in het tweede kwartaal nauwelijks af van die in het eerste kwartaal. Hogere arbeidslonen en een grotere arbeidsinzet kenmerken ook het beeld in het tweede kwartaal. De grotere arbeidsinzet hangt samen met de hogere productie mede door assortimentsverschuivingen en het telen in kleinere potmaten. Energie is op jaarbasis de tweede belangrijkste kostenpost. Uitgaande van het gasverbruik per kwartaal ten opzichte van het totale verbruik op jaarbasis is energie in het tweede kwartaal met een aandeel van circa 20% beduidend minder belangrijk dan in het eerste (circa 37%) en laatste kwartaal (circa 30%). De wereldolieprijs, waaraan de gasprijs gekoppeld is, steeg in het tweede kwartaal tot recordhoogte. Afhankelijk van de contractvorm heeft een deel van de vrije afnemers dit gelijk in de portemonnee gevoeld, terwijl een ander deel van de vrije afnemers pas in de loop van dit jaar geconfronteerd zal worden met een prijsstijging. Ook de gasprijs voor beschermde afnemers is gekoppeld aan de wereldolieprijs, maar met een vertragend effect van zes maanden. Door dit vertragend effect was er zelfs sprake van een prijsdaling. In vergelijking met het tweede kwartaal van 2003 was de 'kale' gasprijs voor beschermde afnemers 4 ct/m³ lager (14,7 ct/m³).

Bedrijfsresultaten onder druk

De hierboven geschetste ontwikkelingen geven aan dat de stemming in de sierteeltsector in het tweede kwartaal, na de moeizame start dit jaar, niet verbeterd is. De achterstanden, die in het eerste kwartaal door tegenvallende opbrengsten en beperkte kostenstijging waren ontstaan, zijn in het tweede kwartaal zelfs groter geworden. Voor het merendeel van de bedrijven betekent dit een verslechtering van de bedrijfsresultaten of, in het gunstige geval, consoliderende bedrijfsresultaten in vergelijking met het eerste halfjaar van 2003. Doordat de verschillen in de sierteeltsector groot zijn, zullen er echter ook in 2004 bedrijven zijn die hun bedrijfsresultaten wel zien verbeteren.